

TE TOA TAKITINI

Registered at the G.P.O. as a Newspaper.

Te Utu mo te Pepa 10/- i te tau.

Me penei nga reta "*Te Toa Takitini*," Box 300, Hastings.

206

TE TOA TAKITINI.

Aperira 1, 1925.

NGA KARETI NUNUI.

Na A. T. Ngata, M.A., M.P.

HE mihi tonu ake tenei ki a tatou tamariki e noho mai ra i nga Kareti Nunui, ki nga mea kua tangata whenuatia ki reira, ki nga mea tae hou atu hoki. Katahi hoki te tira nui o te hanga nei, e waitohu ana i te tumanako nui kei roto i nga ngakau o nga matua, kia whaia nga tira o mua atu, e a ratou na tamariki.

Tena koutou e hoa ma, e nga matua. Ka uru atu au ki roto i tera mihi, naku hoki tetahi, he mea wahine, no te marama nei ano i whakawhiti ai ki Otautahi ki Canterbury College, ki te kainga i haere mokemoke atu ai au i a Maehe o te tau 1891. Hei tuarua ia o nga tamariki wahine ki te haere ki nga Kareti nunui, ko ta Hamiora Hei te matamua o te tira wahine i tera tau. Ehara Te Arawa ma, he kawa wahine tonu teku to te Rawhiti, he kawa tane hoki. Kia uia he aha te rawa e pahure i te wahine? E pai ana te whakautu: "Ko wai ka hua, ko wai ka tohu!" Waiho kia haere ana, ma te wa e whakaatu ona huanga.

Ka waimarie hoki te takiwa nei i te otinga i a matau i te Paremata ka taha nei o te kaupapa moni e £90,000 hei awahina i enei momo whakaaro o te iwi Maori. i te otinga hoki i tera atu tau o te tahua a Te Arawa. kua rangona nei e tatou kua wehea e Te Poari o Te Arawa tetahi wahi hei awahina i ona tamariki e haere ana ki nga Kareti. Ko to te Kawanatanga awahina hoki kua takoto mai i roto i nga tau. a inaianei e rua ana karahipi e whakaari ana i ia tau, i ia tau. Ko tenei tau i tukuna ki a Pene Te Whaipooti o Ngatiporou nei raua ko Te Autiti Wikiriwhi o Te Arawa, tamaiti a Eruera Wikiriwhi Te Tuahu o Te Whakarwarewa. Ko Te Whaipooti kua haere ki Canterbury College.

Kua tae mai hoki te tono a Peneti mo Chadwick, tamaiti a Tame raua ko Te Ropuhina, o Ngati Kahungunu ki Heretaunga. i paahi i te Matriculation, kia awhinatia. Me te tono hoki a Mika Aporo mo tana tamaiti mo Pekoene i paahi ano i taua whakamatautauranga. Kua tuku kupu atu au ki te Poari